

Prelekcja Anny Renner „Kinematografia polska 1918-1928 dla uczczenia 10 rocznicy odzyskania niepodległości”

19 lipca 2018 r. w Przemyskiej Bibliotece Publicznej odbyła się kolejna prelekcja multimedialna Anny Renner, tym razem zatytułowana „Kinematografia polska 1918-1928 dla uczczenia 10 rocznicy odzyskania niepodległości”.

Słuchacze dowiedzieli się na wstępie, że dziesiątą rocznicę wskrzeszenia Polski kinematografia polska okresu Wielkiej Niemowy pragnęła uczcić dziełami nawiązującymi do najszczytniejszych tradycji narodowych: historycznych i literackich.

W dalszej części prelegentka omówiła najważniejsze filmy powstałe w tym czasie.

I tak w jej wystąpieniu pojawił się obraz „Huragan”, zrealizowany w 1928 r. w koprodukcji z Austriakami według scenariusza Jerzego Brauna w reżyserii debiutującego Józefa Lejtesa. Treść filmu obfitowała w sceny pełne ekspresji, ruchu, zwrotów akcji i odwołań do obrazów Artura Grottgera. Główną rolę spiskowca-powstańca Tadeusza Ordy kreował debiutujący przed kamerą Zbigniew Sawan. Jego ukochaną, dumną szlachciankę Helenę Zawiszanek, zagrała austriacka aktorka Renata Renee. W roli margrabiego Aleksandra Wielopolskiego wystąpił Aleksander Zelwerowicz. Premiera filmu odbyła się 16 marca 1928 r. w warszawskim kinie „Colosseum” i wpisała się w obchody 65 rocznicy powstania styczniowego. Obraz cieszył się powodzeniem w całym kraju, ale trafił też na ekrany kin w Belgii, Holandii, Francji, Grecji, Rumunii i Stanach Zjednoczonych.

Anna Renner przybliżyła zebranych również inne filmy z 1928 r., a mianowicie: „Ludzie dzisiejsi” w reżyserii Edwarda Puchalskiego oraz „Tajemnica starego rodu” (reż. Emil Chaberski, Zbigniew Gniazdowski), z główną, podwójną rolą Jadwigi Smosarskiej, a także „Romans panny Opolskiej” (reż. Władysław Lenczewski), będący adaptacją powieści Kazimierza Przerwy-Tetmajera.

Kolejnym ważnym filmem byli „Szaleńcy” (tytuł alternatywny „My, Pierwsza Brygada”), według scenariusza Kazimierza Andrzeja Czyżowskiego, w reżyserii debutanta Leonarda Buczkowskiego. Jego tematem były pierwsze boje legionów utworzonych przez Józefa Piłsudskiego. Film ukazywał fragment dziejów, w których tak ważną rolę odegrały odwaga, poświęcenie i nieugięta wiara w wizję wolności ojczyzny. Pojawiły się w nim wątki, takie jak: powstanie pieśni „My, Pierwsza Brygada” czy walki o granice podjęte przez głównych bohaterów: szeregowych żołnierzy (Filipka, Jerzego, Kazika) i panienkę z dworku, Zosię, która została sanitariuszką. Obraz, którego premiera przypadła na 28 sierpnia 1928 r., otrzymał Grand Prix avec Medaille d’Or na Wszechświatowej Wystawie w Paryżu.

Nieco wcześniej zaś, bo w lipcu 1928 r., odbyła się premiera lekkiej komedii „Milionowy spadkobierca” spółki Janusz Warnecki (reżyseria) i Ireneusz Plater-Zyberk (scenariusz).

W trakcie prelekcji usłyszeliśmy również o „Panu Tadeuszu” (reż. Ryszard Ordyński), którego premiera 9 listopada 1928 r. zainaugurowała cykl uroczystości w ramach obchodów 10-lecia niepodległości Polski, oraz o adaptacji poczytnej powieści Ireny Zarzyckiej „Dzikuska” pod tym samym tytułem.

Rok 1928 kończyła grudniowa premiera ekranizacji „Przedwiośnia” Stefana Żeromskiego, o której Stefania Heymanowa napisała, że byłby to całkiem dobry film, gdyby to nie był Żeromski.